

คำวินิจฉัยของ นายอมร รักษาสัตย์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕/๒๕๕๕

วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา
วินิจฉัยว่า นายสุเมธ อุพลเกียรติ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และ
เอกสารประกอบ

ข้อกล่าวหา

นายสุเมธ อุพลเกียรติ ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น (ระหว่างวันที่ ๑๗
ธันวาคม ๒๕๓๘ ถึงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๒) ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามพระราช
บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ (๘)
จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามมาตรา ๓๒

สรุปข้อเท็จจริง

กรณีนี้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ได้ดำเนินการ
ตามขั้นตอนอันเป็นลักษณะเตือนและทวงถามหลายครั้ง ซึ่งนายสุเมธก็ได้ยื่นบัญชี ฯ ดังกล่าว ดังนี้

๑) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีหนังสือที่ ปช.
๐๐๐๒.๐๔/๓๕๗๕ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ถึงนายกเทศมนตรีเทศบาลนครขอนแก่น
เพื่อแจ้งให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่นยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน
และเอกสารประกอบ ภายในวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๒ อันเป็นวันครบกำหนดยื่นตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๓

๒) หลังจากครบกำหนดยื่นบัญชี ฯ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
แห่งชาติมีหนังสือถึงผู้ถูกร้อง เป็นจดหมายลงทะเบียนอีก ๒ ฉบับ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓
และ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๓ เพื่อให้ชี้แจงเหตุผลที่ไม่ยื่นบัญชี ฯ โดยส่งไปที่บ้านซึ่งเป็นภูมิลำเนา
ตามหลักฐานของกรมการปกครองโดยมีหน้าของผู้ถูกร้องเป็นผู้รับไว้

๓) พร้อมกันนั้น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติยังได้
มีหนังสือถึงอธิบดีกรมการปกครอง (ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓) เพื่อแจ้งสำนักงานเทศบาล

นครขอนแก่นให้แจ้งผู้ถูกร้องอีกทางหนึ่ง นายกเทศมนตรีเทศบาลนครขอนแก่นได้มีหนังสือแจ้งถึงผู้ถูกร้อง เมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๓ โดยเสมียนในสำนักงานทนายความของผู้ถูกร้องรับไว้

๔) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติสอบปากคำพยานบุคคล ๗ คน รวมทั้งผู้ถูกร้อง ซึ่งให้ถ้อยคำสรุปว่า ปัจจุบันผู้ถูกร้องเปลี่ยนที่อยู่ไปอยู่กับภรรยาภายหลังจากพ้นตำแหน่งและได้รับหนังสือจากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ๒ ครั้ง และสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ๑ ครั้ง ให้แจ้งบัญชีทรัพย์สิน ๗ ผู้ถูกร้องอ้างว่าเตรียมและพิมพ์เก็บไว้ในคอมพิวเตอร์ที่สำนักงานทนายความของผู้ถูกร้องเองแต่ข้อมูลสูญหาย กำลังรวบรวมใหม่ตลอดจนไม่มีเวลาเพราะมีคดีความมาก อีกทั้งผู้ถูกร้องยังรับทราบโทษ ๒ สถานของการไม่ยื่นบัญชีทั้งความผิดอาญาและถูกต้องสิทธิทางการเมือง อย่างไรก็ตามผู้ถูกร้องก็ยังไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ๗ อันเป็นเวลาว่างเลยมาถึง ๒๗๓ วัน จนกระทั่งวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๓ หลังจากที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไปสอบปากคำ เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๓

๕) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พิจารณาเรื่องนี้ในการประชุมครั้งที่ ๘๑/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๓ มีมติเป็นเอกฉันท์ด้วยคะแนนเสียง ๘ เสียงว่าผู้ถูกร้อง (นายสุเมธ อุพลเถียร) จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนด

๖) เมื่อศาลรัฐธรรมนูญได้รับคำร้องของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไว้ดำเนินการ เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ แล้วก็จัดทำหนังสือแจ้งผู้ร้อง (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ) และผู้ถูกร้อง (นายสุเมธ อุพลเถียร) ทราบ และหากประสงค์จะยื่นคำชี้แจงก็ให้ทำเป็นหนังสือชี้แจงมาภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ

๗) นายสุเมธ อุพลเถียร ผู้ถูกร้องได้ทำหนังสือ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๔ ถึงประธานศาลรัฐธรรมนูญ มีข้อความสำคัญว่า “ข้าพเจ้าไม่ประสงค์ที่จะต่อสู้ในการพิจารณาในเรื่องนี้ เพราะในปัจจุบันข้าพเจ้าก็ได้ดำรงตำแหน่งในทางการเมืองใดๆ และยินยอมให้ศาลรัฐธรรมนูญตัดสินคดีของข้าพเจ้าได้ เพื่อมิให้เป็นการยุ่งยากในการพิจารณา ... จึงขอให้ศาลได้โปรดดำเนินการพิจารณาคดีฝ่ายเดียวได้”

เมื่อฝ่ายผู้ถูกร้องยินยอมให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคดีฝ่ายเดียวได้ ศาลจึงได้พิจารณาข้อเท็จจริงตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ดำเนินการไปแล้ว เห็นว่า

การที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ทำการติดตามเรื่อง พยายามทวงถามหลายทาง ตลอดจนได้สอบสวน และสืบพยานโดยละเอียด และเห็นว่าผู้ถูกร้องซึ่งมีอาชีพเป็นทนายความ ย่อมรู้ถึงผลของการไม่ยื่นบัญชี ฯ เป็นอย่างดี แต่ก็ไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบจนเวลาผ่านไปมากจริง สำหรับประเด็นที่ว่าจริงใจหรือไม่นั้นฝ่ายผู้ถูกร้องก็ได้ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้และหาพยานหลักฐานมาหักล้างในชั้นพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญเลย จึงวินิจฉัยว่า นายสุเมธ อุพลเกียรติ จงใจฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ครบกำหนดยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

นายอมร รักษาสัตย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ